

Luther ja Islam

Toimitus

Vuosien aikana on puhuttu paljon siitä, kuinka Luther suhtautui juutalaisiin. Suuren huomion on saanut etenkin hänen viimevuosinaan julkaisemansa juutalaisvastainen kirjoitus ”Juutalaisista ja heidän valheistaan”. Vaikka voimme olla yhtä mieltä siitä, että tuo kirjoitus tahraa uskonpuhdistajan mainetta, sen ei kuitenkaan tulisi määrittää kaikkea sitä mitä Luther ajatteli juutalaisesta kansasta. Hän oli aikansa ihminen tiedoiltaan ja taidoiltaan kuten mekin olemme omana aikanamme. Huomattavasti vähemmän julkisuudessa on ollut kirjoituksia siitä kuinka Luther suhtautui islamiin. Lutherin aikaan muslimeista käytettiin yleisesti nimitystä ”turkkilaiset”. Turkki oli ottomaanivaltakunnan johtamana käynyt useita valloitus­sotia ympäristössään ja laajentanut alueitaan. Sen laajentuminen Eurooppaan pysähtyi vasta Itävallassa Wienin porteille vuonna 1529. Sen jälkeenkin Turkin uhka leijui Euroopan yllä aina vuoteen 1683, jolloin sen sotajoukot joutuivat vetäytymään Tonavan eteläpuolelle.

Kun monet nykyiset teologit esittävät kristinuskon ja islamin yhteneväisyyksiä, Luther ei nähnyt uskonnoissa mitään yhteistä. Luther oli tutustunut Koraaniin, voidaan sanoa varsin hyvinkin ja tunsikin sisällön. Lutherin mukaan islamin opin perusta on areiolaisuudessa. Areios oli Jumalan kolmiyhteyttä vastustava aleksandrialainen piispa. Hänen opissaan myös Jeesuksen jumaluus kiellettiin. Nikean kirkolliskokous vuonna 325 tuomitsi areolaisuuden harha-oppina. Petteri Hiihenkoski kirjoittaa oikeamedia.com palstalla aiheesta. Hän lainaa Lutherin tekstejä: ”Ja tuota kurjuutta on kestänyt kristinuskossa kolmesataa vuotta, niin että Augustinus otaksuu Ariuksen tuskan helvetissä suurenevan päivä päivältä, niin kauvan kuin tätä harhaoppia kestää, sillä Muhammed on lähtenyt tästä lahkosta.” (Kirkolliskokouksista ja kirkosta, 87–88.)

”Samoin kävi harhaoppiselle Areioksellekin, joka aiheutti seurakunnassa hirveää häiriötä, jota kesti

ainakin neljäsataa vuotta, eivätkä sen kipinät vielä­kään ole jumalattomien ihmisten sydämistä täysin sammuneet. Hän kyllä myönsi, että Kristus oli Jumalasta ennen muita luotuja syntynyt, mutta väitti, että hän kuitenkin oli muka luotu olento, vaikka tosin muita luotuja paljon ylevämpi ja jalompi. Kun hurskaat piispat kaikkialla, niinkuin välttämätöntä olikin, alkoivat vastustaa moista jumalanpilkkaa, ja kun siitä syntyi paljon pahennusta ja riitaisuutta, täytyi keisari Konstantinuksen (306–337) puuttua asiaan. Hän kutsuikin suuren joukon oppineita ja hurskaita piispoja kokoukseen, jossa Areioksen oppi tuomittiin vääräksi. Mutta kun Konstantinus pian sen jälkeen kuoli, ja hänen poikansa, joka suosi Areiosta, tuli hallitukseen, rohkenivat areiolaiset uudelleen väkivallalla vapauttaa hänet seurakunnankirouksesta ja julistaa hänen asiansa oikeaksi. Kun siis Areios joukkoineen määrätynä päivänä aamulla aikaisiin oli matkalla kirkkoon, sai hän tiellä äkillisen vatsakivun, hänen täytyi poiketa tieltä syrjään, ja silloin hän äkkiä kuoli.” (Huonepostilla, 463, 473–474.)

Hiihenkoski jatkaa muistuttamalla Lutherin mielipiteestä, että Jumala rankaisee ihmiskuntaa väri­en oppien muodossa siitä, kun Hänen sanaansa ja Kristusta halveksitaan. ”Sentähden Jumalakin on sellaisia varmaan kauheasti rankaiseva lähettämällä väkeviä eksytyksiä ja lahkohenkiä, jotka vievät mukanaan joukoittain ihmisiä. Niin on käynyt Kreikan ja muiden maiden, joissa Muhammed nyt vallitsee, [h]an, joka opettaa heitä uskomaan perkeleen törkyä, jota he ennen, maistaessaan Jumalan

sanaa, ylenkatsoivat. ...” ”Kaikki se, minkä turkkilaiset ovat tehneet ja vielä tekevät, olisi jäänyt tekemättä, elleimme olisi niin paatuneet katumattomuuteen ja pahuuteen ja niin kypsyneet rangais- tukselle. Mutta kaikki johtuu siitä, että me niin pilkal- lisesti raivoamme Jumalan sanaa ja hänen tarjoa- maansa apua vastaan, jopa kerskailemme turkkilaisia vastaan. ...”

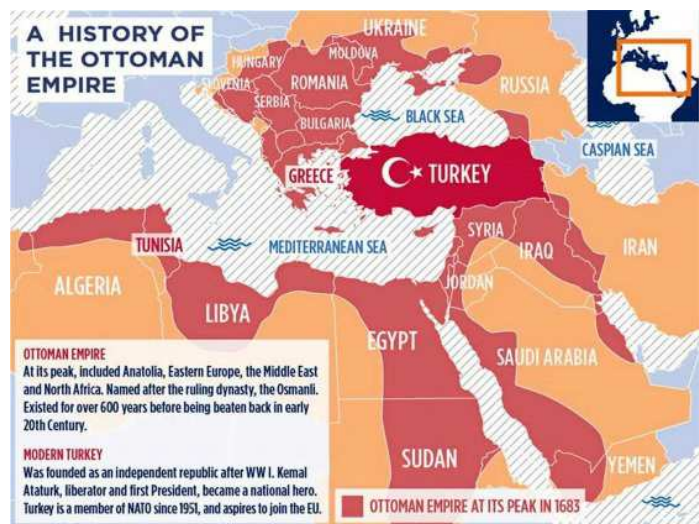
Jo kauan on pidetty tosiasiana sitä, että Muhammed koosti oppinsa juutalaisuudesta ja kristinuskon liepeille syntyneistä harha-opeista lisäämällä niihin arabien omia uskomuksia. Muhammedin kerrotaan tavanneen areiolaista tai gnostilaista oppia noudat- taneen munkki Bahiran. Islamilaisen perimätiedon mukaan munkki olisi profetoinut Muhammedille hänen myöhäisemmästä tehtävästään. Koraanissa on selvästi nähtävissä sen kristinuskon vastaisuus: Jeesus ei ole Jumala eikä ihmisen ainoa ja oikea Pelastaja/Vapahtaja, syntien Sovittaja. Hiihenkoski lainaa Lutherin kirjoituksia koskien islamin käsitystä Jeesuksesta: ”Meidän ei siis pidä ajatella Kristusta sellaiseksi, kuin turkkilaiset Häntä ajattelevat, jotka luulevat Kristusta joksikin enkeliksi, jonka jälkeläinen Muhammed on, mutta joka ei enää toimita mitään, eikä myöskään sellaiseksi, kuin paavilaiset, jotka luulevat Kristuksen jossakin istuvan odottamassa tuomiopäivää, jolloin Hän on lennättävä salamoitansa syntisiä vastaan...”

”Islamin usko on yhdistelmä juutalaisten, kristittyjen ja pakanoiden uskosta. Kristityiltä on peräisin Kristuksen, Marian, apostolien ja muiden pyhien ylistäminen. Juutalaisilta on peräisin se, ettei ihmisten tule juoda viiniä ja että heidän tulee paastota tiettyinä aikoina vuodessa, peseytyä kuten nasiirit ja syödä maan päällä. He tekevät myös sellaisia pyhinä pitämiään tekoja kuin osa meidän munkeistammekin tekee ja toivovat ikuista elämää tuomiopäivänä. Sellaisia pyhimyksiä kuin he näet ovatkin, he uskovat kuolleen ylönousemukseen, vaikka paavilaisista vain muutamat uskovat siihen.”

Luther vastusti islamilaista oppia ja sen takana olevia vaikutteita: ”Kristuksen tosi jumaluuden uskomisen vastustamiseksi on koitunut se valtava arvonanto ja suosio, jonka sai aikaan se Areioksen ja hänen kannattajiensa väite, että Kristus tosin on korotettava kaikkien enkelien ja muiden luotujen yläpuolelle, ja että hänelle kuuluu kaikki kunnia, hallitus ja valta taivaassa ja maan päällä, jopa että hän kaikessa muussa on Jumalan kaltainen paitsi siinä, että hän ei ole homouusios, toisin sanoen, samassa,

erottamattomassa, jumalallisessa ja iankaikkisessa olemuksessa, joka on niin kokonaan yhtä, että sitä ei enää kenellekään voida siirtää. Liikaa on muka sanoa, että ihminen olisi luontoperäinen Jumala. Tällaisella kiehtovalla perustelulla johdettiin harhaan niin paljon kristityitä, että jopa vain harvat piispatkin pysyivät puhtaassa opissa ja uskossa. Samainen myrky pääsi perästäpäin Aasian ja Kreikan älymystön keskuudessa suureen valtaan, kunnes Muhammed saraseeneineen ja turkkilaisineen, surullista kyllä, vietti suurimman osan maailmaa.” (Kirkkopostilla. Kolmas osa, 149.)

”Puhuvat muhamettilaisetkin Kristuksesta suuria sanoja. Mutta nuo kaikki ovat pelkkiä koreita mietelmiä, ihmisjärjelle suloisia ja suosittavia sanoja. Niillä kiihkohenget petkuttavat varomattomia ihmisiä. ...” ”Kiihkohenget eivät saa evankeliumista muuta irti kuin kuvitelman, että se kirja on täynnä uusia lakeja tekoineen, juuri niin kuin turkkilaiset ajattelevat Koraanistaan.” (Galatalaiskirjeen selitys, 50, 176.) ”Kuka hurskas kristitty ei sydämeästään kauhistuisi tätä Kristuksen vihollista, sillä me näemme, että turkkilainen ei salli ainoankaan uskon- kohtamme pysyä paitsi uskonkohdan kuolleen ylönousemuksesta? Jos Kristus ei ole lunastaja, vapahtaja tai kuningas, niin ei ole mitään syntien anteeksiantamusta, armoa eikä Pyhää Henkeä.” (Vom Kriege wider die Türken.)

Muslimien imperiumi laajimmillaan (punertava väri kuvaa ottomaani-imperiumin valloittamia alueita)